

מכשירי שמיעה ואביזרי עזר לשמיעה מה כדאי לדעת עליהם?

הקדמה

ירידה בשמיעה יכולה להתבטא בדרגות חומרה שונות, החל מירידה קלה בשמיעה ועד חירשות עמוקה. קיימות פגיעות שונות (מכנית, או עצבית-תחושתית), הנגרמות מסיבות שונות (גנטיות או נרכשות), ועלולות להופיע מיד עם הלידה או בגיל מאוחר יותר.

לקות שמיעה מופיעה בכל הגילאים והיא תופעה שכיחה, במיוחד עם העלייה בגיל (אחד מכל 3 אנשים מגיל 65 סובל מירידה בשמיעה). אוכלוסיית האנשים לקווי השמיעה, החרשים וכבדי השמיעה בישראל מונה כ-600,000 איש.

מכשירי שמיעה יכולים לסייע לחלק ניכר מאנשים אלה, ולפני רכישת מכשיר חשוב לדעת כיצד נקבע הצורך במכשיר כזה, ואיך לרכוש ולהתאים אותו בצורה נכונה, כך שיתפקד ויעזור לשיפור השמיעה במידה מירבית.

כיצד יודעים שיש ירידה בשמיעה?

כמה תופעות עלולות להצביע על ירידה בשמיעה והן:

- 1 דיבור שאינו מובן ונשמע כמלמול.
- 2 צורך הולך וגובר לבקש מהדובר לחזור על הנאמר.
- 3 קושי להבין את הנאמר בשיחה, בטלוויזיה, ברדיו, בטלפון.
- 4 קושי בהבנת הדיבור על רקע רעש.
- 5 צורך לראות את פני הדובר ולקרוא את שפתיו כדי להבין את הנאמר.
- 6 טעויות בהבנת הנאמר עקב החלפת עיצורים דומים (לדוגמא: ש' במקום ס', במקום "סיר" שומעים "שיר").
- 7 קושי בהבנת דיבור של ילדים.
- 8 הימנעות מהליכה להצגות, כנסים, הרצאות וכו', כי לא שומעים היטב את הנאמר.
- 9 שמיעת צלצולים באוזניים.
- 10 קושי בשמיעת ציוץ ציפורים וקולות גבוהים.

כיצד מחליטים אם יש צורך במכשיר שמיעה?

אם הבחנתם בהפרעה כלשהי בשמיעה, בהתאם לאמור לעיל, מומלץ להיבדק על-ידי רופא אף, אוזן וגרון.

בהתאם לבדיקה, נקבע האם ניתן להתגבר על הירידה בשמיעה באמצעות טיפול רפואי.

אם יש צורך, הרופא מפנה לבדיקת שמיעה במכון שמיעה (אודיולוגי). אם מתברר שיש צורך במכשיר שמיעה, קלינאי התקשורת ימלא איתכם שאלון קצר ויסביר לכם על מכשיר השמיעה. הוא יפנה אתכם עם השאלון, להתאמת מכשיר שמיעה.

לקביעת תור לבדיקת שמיעה ולרשימת מכוני השמיעה המורשים, יש להתקשר לטל' 2700*

כיצד מכשיר השמיעה יכול לסייע?

מכשיר השמיעה מאפשר לשמוע צלילים אותם האוזן אינה מסוגלת לשמוע ללא עזרת המכשיר, וכך לאפשר שמיעה טובה יותר ויכולת לתקשר עם הסביבה.

מכיוון שצלילים מורכבים מתדירויות שונות, מכשירי שמיעה מגבירים כל תדירות ברמה שונה. זאת משום שכאשר קיימת לקות שמיעה, בדרך-כלל שומעים חלק מהתדירויות טוב יותר מאחרות. אנשים מבוגרים, למשל, מתקשים בדרך-כלל לשמוע את התדירויות הגבוהות (כגון, ציוץ ציפורים ופעמון הדלת).

מכשירי השמיעה מתוכננים להגברת קולות וצלילים, כך שיהיו חזקים מספיק, אך לא חזקים מדי. רמת ההגברה תלויה בסוג ובדרגת לקות השמיעה. מכשירי השמיעה מגבירים את כל הצלילים, אך מתוכננים במיוחד כך שתתאפשר שמיעה של הצלילים המרכיבים את הדיבור.

איך מסתגלים למכשיר ולמה לצפות?

התאמת המכשיר, כך שניתן יהיה להפיק ממנו את התועלת המירבית, דורשת תקופת הסתגלות, שאורכת לעיתים, שבועות עד חודשים. על-כן, הציפיות מהמכשיר צריכות להיות תואמות ליכולותיו.

מכשיר השמיעה אינו יכול להשיב את מצב השמיעה למצב תקין לגמרי, והוא אינו יכול לנטרל לחלוטין רעשי רקע, אבל תהליך ההסתגלות האיטי למכשיר מאפשר ללמוד להתרגל לרעשי הרקע השונים במצבים ובמסגרות שונות.

על מנת להסתגל למכשיר בצורה טובה ולהשתמש בו בצורה נכונה, מומלץ לשים לב לדברים הבאים:

- בהתחלה הקול נשמע חזק מדי או שונה, אך תופעה זו אופיינית בעת הרכבת מכשיר שמיעה חדש, ומרבית האנשים מסתגלים לעוצמת הקול החדש.
- מומלץ בתחילה להסתגל למכשיר במצבים מבוקרים ולטווחי זמן מוגבלים, לכן כדאי לברר מהם פרקי הזמן המומלצים להרכבת המכשיר בתקופה הראשונה.
- יש להתאמן על השימוש במכשיר ועל הטיפול בו בנוכחות המוכר בעת הרכישה: לנסות להרכיב את המכשיר, להתאמן על הכנסת והוצאת הבטריות מהמכשיר.
- חשוב לברר כיצד ניתן לכוון את עוצמת המכשיר במצבים שונים.
- אם שומעים שריקה במכשיר השמיעה, יתכן והסיבה לכך היא אוזניה שאינה מורכבת היטב, או הצטברות שעווה באוזן. במקרה כזה, יש לפנות למוכר כדי לברר את הסיבה, ובמידת הצורך, לפנות לרופא אף, אוזן וגרון.
- כדי לעזור להתגבר על רעשי רקע, מומלץ להיוועץ בקלינאי תקשורת, או בסוכן שמכר את המכשיר.
- כדי לשמוע טוב יותר בטלפון ולהתגבר על רעשי רקע, אפשר להעביר את מכשיר השמיעה למצב "טי" (T), שעוזר לשמיעה גם כשמשתמשים באביזרי עזר, כמו לשמיעת טלוויזיה או הצגה בתיאטרון.

חשוב לזכור,

דרושה סבלנות עד שמתרגלים למכשיר ולא כדאי לוותר ולהתייאש. עזרה והדרכה מתאימים יכולים לסייע בתהליך ההסתגלות וחשוב לפנות לקבלת עזרה כשיש קשיים או חוסר התאמה.

מומלץ להגיע להדרכה ולייעוץ עם בן/בת לוויה נוספים, שיכולים לשאול שאלות נוספות.

מכשיר שמיעה אמור לתפקד באופן תקין כ-5 שנים, אולם אם מרגישים ירידה בשמיעה גם עם המכשיר, יש לבצע כיוון מחדש של המכשיר אצל המוכר, ובמקרה הצורך לפנות לרופא אף, אוזן וגרון.

כיצד בוחרים במכשיר שמיעה?

קיימים סוגי מכשירים רבים מאד, הנבדלים ביניהם בגדלים, באיכויות וברמות ההגברה.

חשוב לבדוק עד כמה מבינים את הדיבור בתנאי סביבה יום-יומיים.

לאחר שתחליטו על מכשיר השמיעה בו אתם מעוניינים, תגיעו לשיחה נוספת עם קלינאי התקשורת, שיבדוק את מכשיר השמיעה שקיבלתם ואת מידת שביעות רצונכם מהמכשיר.

אין למהר לרכוש מכשיר ללא התייחסות לנושאים הבאים:

■ חשוב לבחור מכשיר שיאפשר הבנת דיבור טובה ברוב המצבים. שיקולים אלה חשובים יותר משקולים אסתטיים או קוסמטיים.

■ כדאי לבדוק אם המכשיר מתאים ליכולת ההפעלה של המשתמש - לעיתים, מכשיר שמיעה קטן אינו מתאים משום שהפעלתו מצריכה מיומנויות של מוטוריקה עדינה.

■ חשוב לוודא שהאוזניה מותאמת היטב לאוזן.

■ מומלץ לבחור מקום קנייה המציע מגוון של מכשירים מחברות שונות.

■ כדאי שמקום הקנייה יהיה קרוב לבית, מכיוון שרכישת מכשיר שמיעה מצריכה בקורים חוזרים.

■ יש לברר האם יש אפשרות להתנסות בסוגי מכשירים שונים (אנלוגיים מול דיגיטליים).

■ חשוב לברר האם הסוכן מאפשר פרק זמן להתנסות עם המכשיר (תקופת ניסיון מקובלת היא חודש - חודשיים), האם אפשר להאריכה, האם אפשר להחזיר או להחליף מכשיר בתקופת ההתנסות, האם תקופת הניסיון בחינם או בתשלום, אם מחזירים את המכשיר לאחר התנסות - כמה גובים בעבור תקופת ההתנסות.

■ רצוי לברר האם ניתנים ליווי והדרכה מתמשכים גם לאחר רכישת המכשיר.

■ מומלץ לברר את מחיר המכשיר בכמה מקומות.

■ חשוב לבדוק האם תעודת האחריות כוללת תחזוקה ותיקונים ולכמה זמן, והאם התיקונים נעשים במקום או נשלחים לחו"ל.

- כדאי לברר אם במקרה בו המכשיר מתקלקל - יש אפשרות לקבל מכשיר חלופי.
- מומלץ לשאול האם אודיולוג יכול לכוון את המכשיר.
- חשוב לבדוק האם יש אפשרות להשתמש באמצעי עזר נוספים עם המכשיר.
- מומלץ לקבל חוות דעת על מקום הקנייה מאנשים שיש להם כבר מכשיר שמיעה.

מהם סוגי המכשירים הקיימים?

קיימים 4 סוגים עיקריים של מכשירים. בחירת המכשיר המתאים מתבססת על צרכיו האישיים של מי שזקוק למכשיר, מצב השמיעה שלו, סוג הירידה בשמיעה ואורח החיים.

- מכשיר המורכב בתוך תעלת האוזן - מכשיר קטן הממוקם באופן מלא או חלקי בתעלת האוזן. זהו מכשיר השמיעה הקטן ביותר.
- מכשיר המורכב בתוך האוזן - כל חלקי המכשיר נמצאים בחלק החיצוני של האוזן. מכשירים אלה גדולים יותר, ובעבור אנשים מסויימים הם קלים יותר לתפעול מהמכשירים הקטנים.
- מכשיר המורכב מאחורי האוזן - כל חלקי המכשיר נמצאים מאחורי האוזן, והמכשיר מחובר לאוזניה הממוקמת בתוך האוזן.
- חשוב שהשקולים לרכישת המכשיר לא יהיו רק אסתטיים, אלא יש להתחשב בנוחות ההפעלה של המכשיר, האם הוא בעל הגברה מתאימה לירידה בשמיעה, והאפשרות לעמוד בעלותו הכספית.
- מכשירי שמיעה נוספים מיועדים לטיפול בלקות שמיעה ספציפית, לדוגמה "מכשיר הולכת עצם" - המתאים למי שיש פגיעה או חסר של האוזן החיצונית ותעלת השמע.

מכשירי שמיעה נבדלים זה מזה גם בסוג הטכנולוגיה המשמשת לתפעולם:

■ מכשיר שמיעה אנלוגי רגיל - מכון על פי תדירויות ייחודיות המבוססות על האודיוגרמה. המכשיר מגביר את כל הצלילים (דיבור ורעש) באופן זהה. טכנולוגיה זו היא הפחות יקרה באופן יחסי. המכשיר יכול להתאים לסוגים שונים של לקות שמיעה.

■ מכשיר שמיעה אנלוגי מתוכנת - ניתן לתיכנות ולכיוון כך שיתאים לסביבות שמיעה שונות, כגון סביבה שקטה בבית, סביבה רועשת (מסעדה או תיאטרון). האודיולוג יכול לבצע כיוון מחדש של המכשיר במקרה של שינויים במצב השמיעה. מכשירים אלה יקרים יותר מהמכשירים האנלוגיים הרגילים, אך הם יכולים לאפשר שמיעה טובה יותר בסביבות שונות.

■ מכשיר שמיעה דיגיטלי - בעל כל התפקודים הקיימים במכשיר המתוכנת האנלוגי, אלא שעיבוד הצלילים נעשה בשיטה דיגיטלית. מכשירי השמיעה הדיגיטליים בדרך-כלל, מתכווננים בהתאם לסביבה באופן אוטומטי. הם מאפשרים גמישות בכיוון המכשיר, כך שהצליל שמועבר מתאים לתכנית המסויימת של לקות השמיעה.

■ הטכנולוגיה הדיגיטלית היא היקרה ביותר, אך היא מאפשרת שיפור בכיוון, דיוק רב יותר בהתאמה, שליטה בפיידבק (צלילי שריקה) והפחתת רעש, אך חשוב להשוות בין מכשיר אנלוגי למכשיר דיגיטלי לפני ההחלטה על הרכישה. לא תמיד המכשירים הדיגיטליים הם אלה המתאימים לצרכים האישיים.

רכישת המכשירים:

קיימת זכאות להשתתפות כספית בעת רכישתם של מכשירי שמיעה, בהתאם לכללים שנקבעו בסל הבריאות של חוק ביטוח בריאות ממלכתי. מבוטחי המושלם זכאים להנחה נוספת.

כיצד לשמור על המכשיר?

טיפול ואחזקה נכונים של המכשיר ישמרו על תפקודו התקין ועל אורך חייו, על-כן חשוב להקפיד על הכללים הבאים:

- להמנע מחשיפת המכשיר לחום וללחות.
- להחליף בטריות כשהן נגמרות.
- לנקות את המכשיר בהתאם להוראות.
- לא להשתמש בספריי לשיער בעת הרכבת המכשיר.
- לכבות את המכשיר אם לא משתמשים בו.
- להרחיק מכשירים זעירים ובטריות מילדים ומחיות מחמד.

איך מחליטים אם לרכוש מכשיר אחד או שניים?

לעיתים, מתלבטים אם לרכוש מכשיר לאוזן אחת או לשתי האוזניים. מכשירי שמיעה בשתי האוזניים מאפשרים:

- שמיעה טובה יותר על רקע רעש.
- זיהוי טוב יותר של כיוון הקול והדיבור.
- שיפור השמיעה כשיש ירידה קשה בשמיעה.

אביזרי עזר לשמיעה

אנשים רבים עם לקות שמיעה משתמשים בעזרים נוספים למכשיר השמיעה. עזרים אלה מאפשרים שמיעה של צלילים מסויימים, כמו הטלפון (ניתן לרכוש בחברות שונות מכשירי טלפון מיוחדים שניתן להתאימם לכבדי שמיעה), פעמון הדלת, וגם טלוויזיה ורדיו ללא הגברה מוגזמת של הצלילים.

בין האביזרים הקיימים לאנשים לקויי שמיעה: מערכות אלחוטיות לשמיעת הטלוויזיה והצגות בתיאטרון, מערכות שמע לשמיעה בהרצאות ולשיחות בין מספר אנשים, טלפונים ללקויי שמיעה, מכשיר סלולארי מותאם, פעמונים מוגברים לדלת, שעונים מעוררים רוטטים, מערכות לזיהוי בכי תינוק ועוד*.

ניתן להיעזר גם בשירותים נלווים המוצעים על ידי ארגון **"בקול"** - ארגון כבדי השמיעה, בתחום שיעורי קריאת דיבור, קורסים להתמודדות עם ירידה בשמיעה (כולל הסתגלות למכשירי שמיעה ומתן ידע חיוני לפני ואחרי רכישת מכשירי שמיעה), הדרכות חינם ויעוץ אודיולוגי, השאלת מערכות FM.

"בקול" מפעיל גם קו מידע ותמיכה לכבדי שמיעה טל. **03-5257001**

*לקוחות כללית מושלם, זכאים להשתתפות כספית בעת רכישת אביזרי עזר לשמיעה, בהתאם לכלול בביטוח המושלם.

למידע נוסף ולהצטרפות לביטוח המושלם טל' 2700*

לסיכום

מכשירי שמיעה מותאמים ומכוונים ואביזרי עזר, בנוסף להדרכה מתאימה לגבי שיטות שונות לשיפור התקשורת, מאפשרים להתמודד עם הירידה בשמיעה. כל אלה מסייעים להשתלבות ולתפקוד יומיומי.

כתיבה: טובה ארצי, קלינאית תקשורת ארצית
עריכה וריכוז הפקה: שוש גן-נוי, המחלקה לחינוך וקידום בריאות
תודתנו לארגון "בקול - ארגון כבדי שמיעה ומתחרשים"
על תרומתם המקצועית

שירותי בריאות כללית
חטיבות הקהילה ובתי-חולים
האגפים לרפואה ולסיעוד
המדור לקלינאות תקשורת
המחלקה לחינוך וקידום בריאות

לפרטים ולהצטרפות:
*2700 מכל טלפון
clalit.co.il
חפשו אותנו גם ב-f

© כל הזכויות שמורות 2014

7 290100 021347